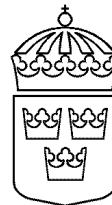

Socialförsäkringsutskottets yttrande

1996/97:SfU6y

Preliminära ramar för utgiftsområdena 8, 10,
11 och 12 samt socialförsäkringssektorn vid
sidan av statsbudgeten

1996/97
SfU6y

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 17 april 1997 beslutat bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över 1997 års ekonomiska vårproposition (prop. 1996/97:150) i vad avser den ekonomiska politiken och utgiftstaket (yrkandena 1–8), tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 (yrkandena 9–11 och 19–68) samt vissa skattefrågor (yrkandena 69–79) jämte de motioner som kan komma att väckas, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

De delar av vårpropositionen som utskottet yttrar sig över är regeringens förslag till preliminär fördelning av statsbudgetens utgifter på utgiftsområdena 8, 10, 11 och 12 samt socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten. Utskottet yttrar sig också över regeringens förslag rörande basbeloppet (avsnitt 5.9) och nedsättning av socialavgifter (avsnitt 7.4.3) med förslag till ändring i lagen om allmän försäkring och lagen om socialavgifter (lagförslagen 3.1 och 3.23).

Utskottet yttrar sig över följande motioner, till den del de rör utskottets beredningsområde:

- 1996/97:Fi42 (m) yrkandena 7 och 10,
- 1996/97:Fi43 (fp) yrkandena 5, 17 och 18,
- 1996/97:Fi44 (v) yrkandena 5, 10, 12, 19, 20, 25, 26, 37 och 38,
- 1996/97:Fi45 (mp) yrkandena 18, 19, 41 och 43,
- 1996/97:Fi46 (kd) yrkandena 4, 6, 7 och 10,
- 1996/97:Fi47 (m),
- 1996/97:Fi73 (fp) yrkande 4,
- 1996/97:Fi90 (m) yrkande 3.

Utskottet överlämnar också med eget yttrande motion 1996/97:So424 yrkande 13 av Gudrun Schyman m.fl. (v).

I propositionen föreläggs riksdagen förslag till beslut om ett statligt utgiftstak för år 2000 på 744 miljarder kronor. Utgiftstaken för åren 1998 och 1999 ligger fast på 720 respektive 735 miljarder kronor.

Regeringen begär vidare att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden åren 1998–2000 som riktlinjer för regeringens budgetarbete. Som utgiftsområde avses därvid även socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten (prop. s. 95).

Utfallet för budgetåret 1995/96 och uppföljning av 1997

I propositionens avsnitt 5.7 redovisar regeringen utfallet för budgetåret 1995/96. Bl.a. anges att antalet födda barn hade överskattats och att utgifterna för föräldraförsäkring och barnbidrag blev sammantaget 4,3 miljarder kronor lägre än budgeterat. Sjuktalet visade sig också för högt räknat och utgifterna för sjukpenning och rehabilitering blev därför 4,9 miljarder kronor lägre än anvisat i statsbudgeten.

I propositionens avsnitt 5.4 redovisas uppgifter för budgetåret 1997. Som ett led i den nya stramare budgetprocessen görs regelbundna uppföljningar av både utgifts- och inkomstutvecklingen. Fackdepartementen lämnar varje kvartal en prognos för det pågående budgetåret. Inom många utgiftsområden förväntas nu högre utgifter än vad som tilldelats i statsbudgeten. Det är emellertid osäkert om förbrukningen av ingående reservationer och anslagssparande kommer att överstiga de 6 miljarder kronor som prognosticerades i budgetpropositionen i september 1996. Det finns dock en risk att utgifterna kan behöva revideras upp för år 1997 vid senare uppföljningstillfällen.

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar den statliga migrations- och integrationspolitiken. De totala utgifterna för utgiftsområdet uppgår enligt statsbudgeten för år 1997 till knappt 3,5 miljarder kronor, varav migrationspolitiken uppgår till 2 miljarder kronor och integrationspolitiken till 1,5 miljarder kronor. Regeringen föreslår en preliminär beräkning av ramen för utgiftsområdet för år 1998 till 3 760 miljoner kronor, för år 1999 till 3 773 miljoner kronor och för år 2000 till 3 660 miljoner kronor.

Enligt regeringen påverkas utgifterna inom utgiftsområdet i stor utsträckning av hur många asylsökande och anhöriga till dessa som söker sig till Sverige, hur lång utredningstiden är och hur många upphållstillstånd som beviljas. I propositionen anges att antalet asylsökande i Sverige har minskat sedan förhållandena stabiliserats i det forna Jugoslavien och att detta minskar utgifterna inom utgiftsområdet. Planeringen och beredskapen inom utgiftsområdet grundas för närvarande på ett antagande om drygt 13 000 asylsökande per år.

Vid beräkningen av den ekonomiska ramen utgår regeringen från att besparingar på 41 miljoner kronor görs inom utgiftsområdet fr.o.m. 1998 utö-

ver tidigare beslutade neddragningar. Dels minskas kommunersättningarna vid flyktingmottagande (extraordinära kostnader) beroende på ett minskat antal asylsökande, dels minskas transportkostnader beroende på effektiviseringar.

I propositionen anges att 200 respektive 100 miljoner kronor mer än för innevarande år avsätts för särskilda insatser i invandratäta områden för år 1998 respektive år 1999. Regeringen anser att det är angeläget med fortsatta insatser i förortsområden och andra områden i speciellt segregerade kommuner där arbetslösheten är hög, den kommersiella och offentliga servicen är bristande och där skolan har särskilda problem.

Regeringen utgår vidare från att ytterligare 10 miljoner kronor tillförs utgiftsområdet fr.o.m. år 1998 för att främja frivillig återvandring.

Motionerna

Moderaterna:

Moderaterna anser, mot bakgrund av Statens invandrarverks egna uppgifter och det allt mindre antal flyktingar och andra invandrare som kommer till Sverige, att anslaget kan minskas ytterligare.

Moderaterna föreslår i motion Fi42 yrkande 7 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 957 miljoner kronor år 1998, 874 miljoner kronor år 1999 samt 788 miljoner kronor år 2000.

Vänsterpartiet:

Vänsterpartiet anser att besparingarna på detta område gått ut över en korrekt rättstillämpning och föreslår därför att 300 miljoner kronor förs till anslaget Mottagande av asylsökande. Ersättningen till kommunerna för flyktingmottagande är inte tillräcklig. De som tagits emot hinner inte bli självförsörjande utan hänvisas till socialhjälp. Staten måste svara för dessa kostnader. Vänsterpartiet föreslår därför att 315 miljoner kronor avsätts för detta ändamål.

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi44 yrkande 5 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 615 miljoner kronor år 1998. Regeringens förslag för 1999 och 2000 bör avslås.

Miljöpartiet:

Miljöpartiet anser att Sverige bör utöka antalet kvotflyktingar och ha en bra beredskap för ett ökat flyktingmottagande. Den av regeringen föreslagna neddragningen riskerar att inom något år visa sig oförenlig med en human och rimlig flyktingpolitik.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi45 yrkande 41 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 88 miljoner kronor år 1999 samt 200 miljoner kronor år 2000.

Förslag till preliminär ram för åren 1998, 1999 och 2000, miljoner kronor

År	Regeringen	m	fp	v	mp	kd
1998	3 760	- 957	0	+ 615	0	0
1999	3 773	- 874	0	—	+ 88	0
2000	3 660	- 788	0	—	+ 200	0

Utskottet godtar, mot bakgrund av det minskade antalet asylsökande och de effektiviseringar som planeras, den i propositionen föreslagna besparingen. Utskottet ser positivt på att medel avsätts för särskilda insatser i invandrartäta områden under åren 1998 och 1999.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområdet för budgetåren 1998, 1999 och 2000 och avstyrker motionerna Fi42 yrkande 7, Fi44 yrkande 5 och Fi45 yrkande 41.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar två verksamhetsområden, ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp samt socialförsäkringsadministrationen, dvs. anslagen till Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna. Förmånerna ges i form av dagersättning som sjukpenning, rehabiliteringsersättning, närståendepenning samt vissa yrkesskadeersättningar. Därutöver ingår i utgiftsområdet handikappersättning samt folkpension och pensions-tillskott i form av förtidspension.

I propositionen föreslås att ramen för utgiftsområde 10 preliminärt beräknas till 35 394 miljoner kronor år 1998, 36 778 miljoner kronor år 1999 och 37 943 miljoner kronor år 2000. I förhållande till vad som föreslogs i 1996 års budgetproposition innebär det en minskning av ramen för år 1998 och 1999 med 1 184 respektive 1 539 miljoner kronor.

Vid beräkningen av utgiftsområdets ram har beaktats att regeringen i proposition 1996/97:63 föreslår att ersättningsnivåerna i sjukförsäkringen och närståendepenningen höjs till 80 % fr.o.m. år 1998. Höjningen finansieras främst genom ändrade regler för beräkning av sjukpenninggrundande inkomst (SGI) samt genom ändringar i tandvårdsförsäkringen. I nämnda proposition föreslår regeringen en ökad satsning på samverkan vid rehabilitering samt riktlinjer för socialförsäkringsadministrationen. Särskilda medel ställs till försäkringskassornas förfogande genom en sammanläggning av medel som för närvarande är avsatta för köp av arbetslivsinriktade rehabiliteringstjänster, arbetstekniska hjälpmedel m.m. Dessutom tillförs vissa ytterligare medel för detta ändamål. I samma proposition lämnas också förslag till ett utökat särskilt högriskskydd för arbetstagare med risk för en eller flera längre sjukperioder under en tolv månadersperiod. Medel härför har beräknats med 40 miljoner kronor. Förslag om SGI-förändringar kommer att föreläggas

riksdagen under september 1997, innebärande en besparing på 980 miljoner kronor per år fr.o.m. år 1998. Besparingen fördelar sig lika mellan sjuk- och föräldraförsäkring.

Utgiftsområdets ram har justerats ned med 420 miljoner kronor fr.o.m. år 1998 med anledning av de förslag som Utredningen om översyn av inkomstbegreppen inom bidrags- och socialförsäkringssystemen (dir. 1996:52 och 1996:100) kommer att lämna under våren 1997. Regeringen har för avsikt att närmare precisera effekterna av utredningens förslag på berörda anslag och utgiftsområden i budgetpropositionen för år 1998. De utgiftsområden som kan beröras är utgiftsområdena 10, 11, 12 och 18.

I propositionen anges att frågan om förmåner och allmänna egenavgifter över 7,5 basbelopp bereds vidare inom Regeringskansliet i samband med frågan om löneindexering av taket inom det nya ålderspensionssystemet.

Frågan om utbetalning av KAS-ersättning skall utföras av det för arbetslöshetskassorna gemensamma utbetalningssystemet och inte av de allmänna försäkringskassorna övervägs. En viss reduktion av utgiftsområdet är möjlig för år 1998, och regeringen avser att återkomma till denna fråga i budgetpropositionen.

Motionerna

Moderaterna:

Moderaterna avvisar förslaget att höja ersättningen i sjukförsäkringen till 80 %. De föreslår i stället att ytterligare en karenssdag införs i sjukförsäkringen från den 1 januari 1998. Sjuklöneperioden bör förkortas till de ursprungliga 14 dagarna, dock utan att arbetsgivaravgiften höjs. SGI:n bör beräknas på ett medelvärde av de senaste 24 månadernas inkomst.

Trafikskadorna, som står för mellan 4 och 5 miljarder kronor av sjukförsäkringens totala kostnader, bör bekostas av en obligatorisk trafikskadeförsäkring.

Det s.k. FINSAM-projektet bör utvecklas. För att möjliggöra en ordentlig satsning på samverkan mellan socialförsäkringen, hälso- och sjukvården, socialtjänsten och arbetsförmedlingen beräknas ytterligare 200 miljoner kronor till Riksförsäkringsverket för åren 1998 och 1999.

Ett särskilt bostadsstöd bör införas för funktionshindrade som har hög bostadskostnad beroende på att deras lägenhet eller hus har handikappanpassats.

Moderaterna föreslår i motion Fi42 yrkande 7 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 8 861 miljoner kronor år 1998, 10 129 miljoner kronor år 1999 samt 10 872 miljoner kronor år 2000.

Folkpartiet:

Folkpartiet anser att sjukförsäkringsmedel bör aktiveras till insatser i vården och på så sätt korta köerna till vården radikalt. Förebilden för denna idé är de s.k. FINSAM-försöken. En utvärdering av försöksverksamheten talar om 8–9 % besparingseffekt. Folkpartiet anser att verksamheten nu bör utökas att

gälla i hela landet. Därmed kan upp till 2 miljarder kronor tillföras sjukvården. Utgifterna för förtidspension kan minska med 2,5 miljarder kronor.

Det enskilda beslut som vållat de mindre företagen störst bekymmer är den förlängda sjuklöneperioden. Man bör därför återgå till 14 dagars sjuklöneperiod.

Folkpartiet föreslår i motion Fi43 yrkande 5 att ramen i förhållande till regeringens förslag minskas med 830 miljoner kronor år 1998 samt ökas med 375 miljoner kronor år 1999 och 250 miljoner kronor år 2000. I motion Fi73 yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att sjukförsäkringsmedel bör aktiveras till insatser i sjukvården.

Vänsterpartiet:

Vänsterpartiet föreslår att för budgetåret 1998 anslås 200 miljoner kronor för att ge försäkringskassorna möjlighet att öka satsningen på rehabiliteringsverksamheten.

För att underlätta försäkringskassornas arbete bör i budgeten för år 1998 anslås ytterligare 100 miljoner kronor. Som skäl anføres att försäkringskassorna har fått vidkännas kraftiga besparingar. Samtidigt har en lång rad regeländringar trätt i kraft. Dessutom har tiden mellan det att beslut fattas i riksdagen fram till ikraftträdandet varit alldeles för kort. I takt med att allt fler människor fått sämre privatekonomi ökar också oron för hur de sociala trygghetssystemen fungerar. Det har inneburit tätare kontakter från medborgarnas sida.

Ersättningsnivån i sjukförsäkringen bör höjas till 85 % fr.o.m. den 1 januari 1999. Samtidigt bör förmånstaket höjas till 10 basbelopp.

Företag med upp till tio anställda bör helt befrias från skyldigheten att betala sjuklön och 14 dagars sjuklöneperiod bör återinföras för övriga företag.

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi44 yrkande 5 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 300 miljoner kronor år 1998. Regeringens förslag för 1999 och 2000 bör avslås.

Miljöpartiet:

Miljöpartiet föreslår en återgång till en sjuklöneperiod på två veckor. Detta finansieras genom skatteväxling, där en mindre del av kompensationen till företagen för höjda energiskatter tas ut i form av förkortad sjuklöneperiod. Förslaget leder till ökade kostnader inom utgiftsområdet med 2,2 miljarder kronor per år.

Miljöpartiet föreslår vidare att ett s.k. brutet tak införs för sjukpenningen fr.o.m. år 1998, där kompensationsnivån skall vara 85 % på inkomster upp till 4,2 basbelopp per år och 40 % på den del av inkomsten som överstiger denna nivå. Ett enhetligt tak bör införas i socialförsäkringarna och arbetslöshetsförsäkringen vid 6,5 basbelopp. Dessa reformer innebär att kostnaden för sjukpenning blir något lägre än vad regeringen räknat med.

Ett generellt grundskydd lika för alla bör finnas i försäkringar vid bl.a. långvarig ohälsa. Ett försörjningstillägg, som i hög grad ersätter socialbidrag, bör införas i de statliga socialförsäkringarna.

Miljöpartiet föreslår också en sammanslagning på kommunal nivå av försäkringskassa, arbetsförmedling och delar av socialtjänsten. Det bör ge en

viss effektiviseringsvinst år 2000. Beräkningen av förtidspensionerna påverkas av den föreslagna skatteväxlingen för miljön genom att höjda miljöskatter medför ett högre basbelopp.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi45 yrkande 41 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 550 miljoner kronor år 1998, 1 615 miljoner kronor år 1999 samt 1 465 miljoner kronor år 2000. I samma motion, yrkande 43, yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om förkortad sjuklöneperiod till två veckor.

Kristdemokraterna:

Kristdemokraterna anser att sjuklöneperioden bör förkortas till 14 dagar. Vidare föreslås en ökad satsning på rehabilitering för att minska förtidspensioneringen. De föreslår också ett nytt beräkningssätt för SGI (grundad på inkomsten de senaste 24 månaderna) och en andra karensdag i sjukförsäkringen kombinerat med ett högkostnadsskydd med högst 10 karensdagar per tolv månadersperiod. Reglerna bör utformas på ett sådant sätt att särskild hänsyn tas till deltidsarbetande.

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi46 yrkande 4 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 1 900 miljoner kronor år 1998, 2 900 miljoner kronor år 1999 samt 4 400 miljoner kronor år 2000. I samma motion, yrkande 7, begärs ett tillkännagivande om förkortad sjuklöneperiod.

Utskottet

Förslag till preliminär ram för åren 1998, 1999 och 2000, miljoner kronor

År	Regeringen	m	fp	v	mp	kd
1998	35 394	- 8 861	- 830	+ 300	+ 1 550	- 1 900
1999	36 778	- 10 129	+ 375	–	+ 1 615	- 2 900
2000	37 943	- 10 872	+ 250	–	+ 1 465	- 4 400

Som framgår av tabellen finns det stora skillnader i de olika partiernas beräkningar av utgiftsramar i förhållande till regeringens förslag. Särskilt stor är skillnaden mellan regeringens förslag till preliminära ramar och Moderaternas alternativ. Som utskottet kommer att närmare beröra nedan är det inte lätt att bedöma substansen i medelsberäkningarna i motionerna. Härtill kommer att Vänsterpartiet, som anser att preliminära utgiftsramar inte skall beräknas för åren 1999 och 2000, inte har redovisat några medelsberäkningar efter år 1998, trots att det för fram förslag till förändringar i ersättningssystemen avsedda att börja gälla år 1999. Enligt utskottets mening är det viktigt att riksdagen tar ställning till preliminära ramar även för åren 1999 och 2000. Dessa skall utgöra riktlinje för regeringens fortsatta budgetarbete. Därigenom betonas vikten av en långsiktig planering och varaktig stabilitet i statens finanser. Förutsättningarna ökar då också för att eventuella regelförändringar kan genomföras i god tid.

Som redan nämnts är det inte lätt att bedöma substansen i beräkningarna av de alternativa förslagen. Ett problem är att vissa förslag till utgiftsänd-

ringar kan vara tänkta att kombineras med förändringar i uttaget av arbetsgivaravgifter. Så kan vara fallet med förslag om en förkortning av sjuklönepperioden, något som får stor effekt för de direkta utgifterna inom utgiftsområdet. Det framgår dock inte om de motionärer som anser att arbetsgivaravgiften i sådant fall skall höjas har beräknat medel inom utgiftsområdet endast motsvarande nettoeffekten. Vänsterpartiet, som vill gå ännu längre och helt slopa arbetsgivarperioden för småföretagare, har däremot inte angivit några medel härför inom utgiftsområdet för år 1998. Å andra sidan skulle införandet av ytterligare en karensdag, som föreslås av Moderaterna och Kristdemokraterna, få liten effekt på kostnaderna för sjukförsäkringen. Också i detta fall kan motionärerna inom utgiftsområdet ha beaktat nettoeffekten efter en avgiftshöjning. Även med bortseende från oklarheter beträffande sådana nettoredovisningar anser utskottet att det finns skäl att i olika avseenden ifrågasätta det realistiska i medelsberäkningen av partiernas alternativa förslag.

Även om utskottet i huvudsak endast skall ta ställning till den preliminära ramen kommer utskottet i det följande att också kommentera oppositionspartiernas alternativa sakförslag. Flertalet av dem har riksdagen tidigare tagit ställning till och avvisat (se främst bet. 1996/97:SfU1).

Vad inledningsvis gäller kompensationsnivån i sjukförsäkringen skall utskottet under våren behandla proposition 1996/97:63 med förslag om en 80-procentig kompensationsnivå (1996/97:SfU12). Riksdagens beslut med anledning av den propositionen måste naturligtvis vara utgångspunkt för regeringens budgetförslag, men utskottet har inte anledning att nu invända mot den preliminära beräkningen i detta avseende.

Enligt utskottets mening skulle införandet av ytterligare en karensdag innebära en alltför stor påfrestning för den som blir sjuk.

Regeringen har aviserat förslag till hösten om ändrad beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. Hur SGI:n närmare skall utformas får avgöras när detta förslag föreligger.

Frågan om en höjning av förmånstaket över 7,5 basbelopp bör anstå i avvaktan på resultatet av den fortsatta beredningen inom Regeringskansliet av Sjuk- och arbetsskadekommitténs förslag härom.

I proposition 1996/97:63 har regeringen också lagt fram förslag till inriktningen av samverkansformer inom rehabiliteringsområdet. Regeringen föreslår att samverkansprojekt skall ha en gemensam ram för åtgärder och insatser men att de ekonomiska besluten skall fattas av respektive myndighet/förvaltning. Vad gäller extra resurser för köp av arbetslivsinriktade rehabiliteringstjänster, utöver de medel regeringen redan nu aviserar, kan nämnas att regeringen i mars detta år har givit Statskontoret i uppdrag att göra en översyn av effekterna av rehabiliteringsinsatser m.m. Översynen skall innefatta en analys av eventuella behov av förändringar av nuvarande regler med utgångspunkt i den arbetsmiljö- och socialförsäkringslagstiftning som finns. Statskontoret skall vidare utvärdera de offentliga och privata rehabiliteringsproducenternas betydelse för den arbetslivsinriktade rehabiliteringen. Slutligen skall Statskontoret – så långt det är möjligt – dra slutsatser av den omfattande mängd rapporter, utredningar m.m. som har lämnats under senare år

och som berör den arbetslivsinriktade rehabiliteringen. Uppdraget skall redovisas senast den 15 december 1997.

Vad gäller sjuklöneperiodens längd anser utskottet att riksdagen bör vidhålla sin tidigare uppfattning att sjuklöneperioden skall vara 28 dagar (prop. 1995/96:209, bet. 1996/97:SfU4, rskr. 1996/97:22). Som utskottet tidigare påtalat är det dock viktigt att förlängningen kombineras med ett förstärkt skydd för personer med återkommande längre sjukperioder. Förslag om ett utökat särskilt högriskskydd har lagts fram i proposition 1996/97:63.

Beträffande motionsförslag om att socialförsäkringen inte skall omfatta trafikskador vill utskottet hänvisa till att regeringen i proposition 1996/97:63 har redovisat allmänna principer för en allmän försäkring vid sjukdom och rehabilitering. Något undantag för trafikskador görs inte, och de preliminära ramarna för utgiftsområdet bör utgå från dessa principer.

Utskottet vill här slutligen ta upp *försäkringskassornas situation*.

För innevarande budgetår har över statsbudgeten anvisats 693 miljoner kronor för Riksförsäkringsverket (RFV) och 4 412 miljoner kronor för de allmänna försäkringskassorna. I samband med behandlingen av 1996 års budgetproposition angav utskottet (se bet. 1996/97:SfU1 s. 23–24) att försäkringskassorna liksom övrig statlig verksamhet har att följa besparingskravet på 11 % för budgetåren 1995/96–1998. För budgetåret 1997 skulle detta innebära ett sparbeting på 3 %. Som en konsekvens av besparingskravet för budgetåret 1995/96 hade åtgärder vidtagits som innebar att närmare 900 årsarbetare före utgången av år 1996 bedömdes komma att ha lämnat verksamheten. Vidare hade en mängd förenklings- och effektivitetsåtgärder vidtagits eller planerats på såväl regional som lokal nivå. Till sparkravet kom att inkomsterna från Arbetsskadefonden skulle minska med 153 miljoner kronor i förhållande till tidigare. Ersättningen från AP-fonden kunde dock komma att bli 47 miljoner kronor högre än vad som angavs i budgetpropositionen. Samtidigt med resursnedskärningarna hade krav rests på ökade insatser för kvalitet i handläggningen samt ökad kontroll i syfte att komma åt fusk m.m. samt insatser inom rehabiliteringsområdet. Vidare hade flera stora reformer inom socialförsäkringsområdet genomförts eller var under genomförande. Som exempel nämndes bostadsbidragen och underhållsstödet som ställer krav på resurser.

Utskottet framhöll i betänkande 1996/97:SfU1 att det är nödvändigt att mycket stora krav ställs på försäkringskassornas administration. De beskrivna vidtagna och kommande åtgärderna får inte innebära att en effektiv och rationell hantering av försäkringen äventyras med ökade kostnader för socialförsäkringsförmåner och bidragssystemen som följd. Negativa effekter, som kan innebära betydande rättsosäkerhet och längre handläggningstider m.m. till men för den enskilde vid hanteringen av ärenden, måste också undvikas. Enligt utskottets uppfattning var det därför nödvändigt att ytterligare medel anvisades över statsbudgeten för budgetåret 1997 för försäkringskassornas räkning. Detta föreslogs ske genom att 33 miljoner kronor omfördes från RFV till försäkringskassorna för budgetåret 1997. Utskottet utgick från att regeringen noga följer verksamheten och vid behov vidtar erforderliga åtgärder. Riksdagen följde utskottet (rskr. 1996/97:126).

Riksförsäkringsverket har i budgetunderlaget för 1998 redovisat de totala neddragningarna för försäkringskassorna för budgetåren 1995/96, 1997 och 1998. Om man förutom det generella besparingskravet även tar hänsyn till förändringar i avgiftsinkomster motsvarar resursneddragningarna för försäkringskassorna 14,7 % under perioden. Om även förändring av resurser på grund av regelförändringar m.m. samt lokalbesparingar beaktas motsvarar resursneddragningarna 15,6 %. Neddragningen av försäkringskassornas budgetramar har enligt RFV således varit betydligt större än det generella besparingskravet på 11 % för statliga myndigheter.

Utskottet har nyligen behandlat proposition 1996/97:121 Systembrister och missbruk inom socialförsäkringssystemen (bet. 1996/97:SfU10). I nämnda proposition anges att regeringen avser att återkomma i vårpropositionen med närmare uppgifter om de ekonomiska konsekvenserna av förslagen och effekterna för socialförsäkringsadministrationen. I vårpropositionen har regeringen inte närmare kommenterat dessa konsekvenser. Utskottet har erfarenhet att RFV i stället genom ett särskilt beslut har tilldelats 25 miljoner kronor av särskilda medel som inom utgiftsområde 2 avsatts för förstärkning av kontrollfunktionen i staten.

Utskottet har under innevarande år fått fortsatta signaler om att situationen i försäkringskassorna är besvärlig. Utskottets ledamöter har också, gemensamt eller enskilt, skaffat sig information genom att besöka åtskilliga försäkringskassor. Vidare har utskottet den 10 april detta år haft en offentlig utfrågning om försäkringskassornas situation. Därvid belystes bl.a. personalsituationen, kompetensutvecklingen och rättssäkerheten.

Vid utfrågningen hördes bl.a. justitieombudsmannen Jan Pennlöv som har tillsyn över socialförsäkringssektorn. Denne uppgav att försäkringskassorna ur ett JO-perspektiv förefaller ha ett högt och ökande antal handläggningsfel i jämförelse med annan verksamhet. Detta innebär att den enskildes rättssäkerhet har försämrats. JO:s intryck är dock att de enskilda tjänstemännen har en god ambition och försöker göra ett gott arbete. Som grund för JO:s påståenden låg bl.a. att antalet anmälningar angående socialförsäkring under tiden den 1 juli 1990 – den 30 juni 1996 ökade med 150 %. Övriga anmälningar ökade under samma tid med 25 %. Av de anmälningar som görs till JO föranleder ungefär 13 % kritik. Motsvarande siffra för socialförsäkring är mellan 18 och 19 %. Antalet anmälningar och antalet kritiserade beslut har under det senaste halvåret relativt sett ökat ytterligare vad gäller socialförsäkring. Anmälningarna gäller många gånger kassornas bedömning i sakfrågor, något som JO inte kan ta ställning till. En vanlig anmälningsanledning i övrigt är långsam handläggning. Andra anmälningar gäller fall där utbetalningen av en förmån, t.ex. sjukpenning, stoppas utan formellt beslut eller fall av underlåten eller bristfällig kommunikation av handlingar. Det förekommer beslut på bristfälligt underlag samt bristande och felaktig dokumentation i akter. Antalet anmälningar där någon anser sig ha blivit dåligt bemött av försäkringskassans tjänstemän bedöms däremot inte vara större än inom JO:s andra tillsynsområden. I samband med inspektioner upptäcks regelmässigt vissa fel, t.ex. bristande överensstämmelse mellan det beslut som socialförsäkringsnämnden faktiskt har fattat och det beslutsmeddelande som har gått ut till den försäkrade. Särskilt under senare tid ser man också en stor osäkerhet när det gäller

ny lagstiftning. Tiden har varit alltför kort mellan beslut och ikraftträdande för att tjänstemännen skall hinna få förarbeten, blanketter, datorstöd eller utbildning.

Vid utfrågningen påpekades att ca 340 regeländringar skett inom socialförsäkringssystemen under 1990-talet. Vidare nämndes att Riksdagens revisorer (se förs. 1994/95:RR10, bet. 1994/95:SfU20) har konstaterat att ca 20 % av tiden för personalen på försäkringskassorna gick åt till att förklara gällande bestämmelser för de enskilda. Vid utfrågningen redovisade RFV bl.a. att en aktionsgrupp utsetts för att ta fram olika förslag till åtgärder för att höja kvaliteten i handläggningen. Det har också utarbetats riktlinjer för internrevision och tagits fram ett antal s.k. kvalitetssäkringsinstrument.

Utskottet ser mycket allvarligt på de uppgifter om bristande rättssäkerhet som JO har framfört. Utskottet kan dock konstatera att försäkringskassornas personal är hårt ansträngd. Detta beror inte enbart på de minskade resurserna till socialförsäkringsadministrationen, utan även på de många och ofta snabba regeländringar som gjorts under senare tid, vilket också lett till ett ökat antal förfrågningar från enskilda medborgare och behov av kontakter mellan försäkringskassan och de enskilda. De snabba förändringarna har dock varit nödvändiga för att sanera statens finanser. Till försäkringskassornas ansträngda läge kommer också, enligt vad RFV ovan redovisat, att de totala resursneddragningarna för försäkringskassorna överstiger det generella besparingskravet.

Det är enligt utskottets mening viktigt att regeringen inför höstens budgetproposition beaktar behovet av en väl fungerande administration så att socialförsäkringen och bidragssystemen kan hanteras effektivt och rättssäkert. Det är därvid nödvändigt att försäkringskassorna förfogar över tillräckliga resurser för att även fortsättningsvis arbeta aktivt med rehabilitering. Det är vidare viktigt att försäkringskassorna har nödvändiga resurser för att förebygga fusk och missbruk av systemen. Eftersom bristande administrativa resurser leder till onödigt höga försäkringskostnader bör tillräckliga medel för RFV och försäkringskassorna kunna avsättas utan utvidgning av de sammanlagda ramarna för berörda utgiftsområden.

Utskottet föreslår att vad ovan anförts om försäkringskassornas situation ges regeringen till känna. I övrigt tillstyrker utskottet regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområdet för budgetåren 1998, 1999 och 2000 och avstyrker motionerna Fi42 yrkande 7, Fi43 yrkande 5, Fi44 yrkande 5, Fi45 yrkandena 41 och 43, Fi46 yrkandena 4 och 7 samt Fi73 yrkande 4.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar folkpension i form av ålderspension och pensions-tillskott i form av ålderspension, efterlevandepension till vuxna, bostadstillägg till pensionärer samt särskilt pensionstillägg.

I propositionen föreslås att ramen för utgiftsområde 11 preliminärt beräknas till 62 317 miljoner kronor år 1998, 62 858 miljoner kronor år 1999 och 63 590 miljoner kronor år 2000. Detta innebär för åren 1998 respektive 1999

en minskning mot vad som föreslogs i 1996 års budgetproposition med 1 988 respektive 2 149 miljoner kronor.

I propositionen anges att kostnaderna för pensionstillskott minskar eftersom äldre pensionärer med låg ATP ersätts av yngre pensionärer med högre ATP. Utgifter för efterlevandepension har minskat kraftigt på grund av besparingsåtgärderna. Dessutom minskar antalet änkepensioner långsamt. I propositionen anges att regeringen överväger frågan om privata pensionsförsäkringars ställning vid inkomstberäkningen av efterlevandepension, och regeringen återkommer med förslag i budgetpropositionen. Utgifterna för bostadstillägg till pensionärer (BTP) beräknas minska något till följd av att antalet BTP-tagare minskar.

Motionerna

Moderaterna:

Moderaterna anser att änkepensionerna bör återställas till den nivå som gällde före den 1 april 1997. Den generella tiden för omställningspension bör förlängas till tolv månader.

Moderaterna anser också att bostadstillägget till pensionärer bör höjas från nuvarande 83 % av bostadskostnaden till den nivå som gällde före den 1 januari 1997, dvs. 85 %. Avräkningen av bostadstillägget gentemot fritidsfastighet bör upphöra.

Pensionerna har successivt urholkats genom att reglerna för beräkningen av basbeloppet har förändrats. Moderaterna föreslår en värdesäkring av pensionerna. Dag för pensionsutbetalning bör tidigareläggas till den 19:e och 20:e i varje månad.

Moderaterna föreslår i motion Fi42 yrkande 7 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 565 miljoner kronor år 1998, 576 miljoner kronor år 1999 samt 588 miljoner kronor år 2000. I motion Fi47 begärs beslut om att änkepensionerna återställs till tidigare nivå och att omställningspensionen förlängs till tolv månader.

Folkpartiet:

Folkpartiet kritiserar att regeringen inte gör något åt änkepensionen. En översyn aviseras, men något besked ges inte. Folkpartiet beräknar 1 miljard kronor för återställande av förändringarna rörande efterlevandeförmånerna.

Folkpartiet föreslår i motion Fi43 yrkande 5 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 000 miljoner kronor för åren 1998, 1999 och 2000.

Vänsterpartiet:

Vänsterpartiet anser att nivån på bostadstillägget för pensionärer skall vara 85 % och att fritidshus inte skall beaktas vid beräkning av bostadstillägget. De anser vidare att efterlevandepensionen skall utges under minst tolv månader och att det inte skall göras någon behovsprövning av änkepensionerna. I enlighet med riksdagens tidigare begäran att förslag på socialförsäkringsområdet skall föregås av fördelningspolitiska konsekvensanalyser bör regering-

en återkomma i budgetpropositionen med fördelningspolitiska konsekvensanalyser avseende inkomstprövningen av änkepensionen.

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi44 yrkande 5 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 265 miljoner kronor år 1998. Regeringens förslag till preliminär utgiftsram för åren 1999 och 2000 bör avslås. I yrkande 26 begärs ett tillkännagivande om konsekvensanalyser. Ett tillkännagivande om att regeringen skall följa riksdagens tidigare beslut om konsekvensanalyser begärs i motion So424 yrkande 13.

Miljöpartiet:

Miljöpartiet anser att nivån på bostadstillägget åter bör utgöra 85 % fr.o.m. år 1998. Utgiftsramen har också räknats upp till följd av att höjda miljöskatter inom ramen för en skatteväxling påverkar basbeloppet som styr pensionskostnaderna.

De förutsätter att regeringen i budgetpropositionen föreslår att privata pensionsförsäkringar inte skall föranleda reducerad folkpension i änkepensionen.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi45 yrkande 41 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 250 miljoner kronor år 1998, 515 miljoner kronor år 1999 samt 780 miljoner kronor år 2000.

Kristdemokraterna:

Kristdemokraterna anser att inkomstprövningen av änkepensionen bör tas bort och omställningspensionen förlängas till ett år. Kompensationsgraden i bostadstillägget bör återställas till 85 %. Fritidsfastighet skall inte ingå i inkomstprövningen. För att kompensera de sämst ställda pensionärerna beräknas 900 miljoner kronor i höjt pensionstillskott till de ca 375 000 pensionärer som bara har folkpension. Detta innebär ett tillskott på 200 kr i månaden för denna grupp pensionärer.

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi46 yrkande 4 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 2 075 miljoner kronor för åren 1998, 1999 och 2000.

Utskottet

Förslag till preliminär ram för åren 1998, 1999 och 2000, miljoner kronor

År	Regeringen	m	fp	v	mp	kd
1998	62 317	+ 565	+ 1000	+ 1 265	+ 250	+ 2 075
1999	62 858	+ 576	+ 1 000	—	+ 515	+ 2 075
2000	63 590	+ 588	+ 1 000	—	+ 780	+ 2 075

Fr.o.m. innevarande budgetår har stora besparingar gjorts inom detta utgiftsområde. Utskottet ser ingen möjlighet till utökning av ramen genom omprioriteringar inom andra områden. Någon återgång till tidigare regler beträffande bostadstillägg och efterlevandeförmåner kan således inte ske. I propo-

sitionen anges dock att regeringen överväger frågan om privata pensionsförsäkringars ställning vid inkomstberäkningen av efterlevandepension och återkommer med förslag i budgetpropositionen. Utskottet förutsätter att regeringen därvid kommer att redovisa konsekvenserna av eventuella förslag till ytterligare regeländringar. Vad gäller effekterna av inkomstprövningen i övrigt är detta något som på vanligt sätt får följas upp av RFV och regeringen.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområdet för budgetåren 1998, 1999 och 2000 och avstyrker motionerna Fi42 yrkande 7, Fi43 yrkande 5, Fi44 yrkandena 5 och 26, Fi45 yrkande 41, Fi46 yrkande 4, Fi47 och So424 yrkande 13.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar statens ekonomiska stöd till barnfamiljer (förutom bostadsbidragen som hör till utgiftsområde 18 och studiebidragen som hör till utgiftsområde 15). Förmånerna inom området utgörs av allmänna barnbidrag, föräldraförsäkring inklusive havandeskapspenning samt underhållsstöd. Vidare ingår bidrag till kostnader för internationella adoptioner, folkpension i form av barnpension samt vårdbidrag till handikappade barn.

I propositionen föreslås att utgifterna för utgiftsområde 12 preliminärt beräknas till 33 297 miljoner kronor år 1998, 33 732 miljoner kronor år 1999 och 34 133 miljoner kronor år 2000. Detta innebär en minskning av utgifterna för budgetåren 1998 och 1999 i förhållande till 1996 års budgetproposition med 3 241 respektive 3 439 miljoner kronor.

Utgifterna styrs främst av den demografiska utvecklingen och den allmänna pris- och löneutvecklingen. Antalet födda barn har minskat kraftigt, vilket leder till att utgifterna inom området beräknas minska med drygt 2 miljarder kronor.

Beträffande utgiftsutvecklingen har regeringen även beaktat att ersättningsnivåerna fr.o.m. år 1998 höjs till 80 % i föräldraförsäkringen och havandeskapspenningen enligt vad som föreslås i proposition 1996/97:63. Hänsyn har också tagits till att SGI fr.o.m. år 1998 föreslås beräknas enligt nya regler. Regeringen avser att inom ramen för utgiftsområdet föreslå vissa regeländringar avseende rätten till vårdbidrag vid sjukhusvistelse, merkostnadsersättning samt att tillfällig föräldrapenning skall kunna utges i vissa fall vid övergångsboende.

Motionerna

Moderaterna:

Moderaterna avvisar förslaget att höja kompensationsnivåerna inom föräldraförsäkringen från nuvarande 75 till 80 %. Havandeskapspenningen bör avskaffas från den 1 januari 1998. Två karensdagar i den tillfälliga föräldrapenningen bör införas för att uppnå likhet mellan reglerna i sjuk- och föräld-

raförsäkringen. De anser att vårdnadsbidraget och avdragsrätten för styrkta barnomsorgskostnader bör återinföras.

Moderaterna föreslår i motion Fi42 yrkande 7 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 1 200 miljoner kronor år 1998, 2 244 miljoner kronor år 1999 samt 2 289 miljoner kronor år 2000.

Folkpartiet:

Folkpartiet anser att flerbarnstilläggen bör återinföras. De föreslår också att barnbidragen höjs med 2,3 miljarder kronor, vilket kompenserar för den matmomshöjning de också förordar. Den s.k. mamma/pappamånaden bör ha en högre ersättningsnivå, 90 %, inte minst av jämställdhetsskäl.

Folkpartiet föreslår i motion Fi43 yrkande 5 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 800 miljoner kronor för åren 1998, 1999 och 2000.

Vänsterpartiet:

Vänsterpartiet anser att ersättningen i föräldraförsäkringen bör höjas till 85 % år 1999 samtidigt som förmånstaket höjs till 10 basbelopp. För år 1998 bör en högre kompensationsnivå (90 %) införas för pappamånaden, och 200 miljoner kronor beräknas härför.

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi44 yrkande 5 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 200 miljoner kronor år 1998. Regeringens förslag till preliminär ram för åren 1999 och 2000 bör avslås.

Miljöpartiet:

Miljöpartiet föreslår att ett brutet tak införs även i föräldraförsäkringen fr.o.m. år 1998, där kompensationsnivån skall vara 85 % på inkomster upp till 4,2 basbelopp per år och 40 % på den del av inkomsten som överstiger denna nivå. Ett enhetligt tak bör införas i socialförsäkringarna och arbetslöshetsförsäkringen och bestämmas till 6,5 basbelopp. Dessa reformer innebär att utgifterna blir något lägre än vad regeringen räknat med. Garantinivån i föräldraförsäkringen bör höjas till 180 kr per dag samtidigt som de tre månadernas ersättning på garantinivå tas bort. De föreslår vidare medel för resebidrag i underhållsstödet. Barnbidraget bör höjas och beskattas.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi45 yrkande 41 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 30 miljoner kronor för åren 1998, 1999 och 2000.

Kristdemokraterna:

Kristdemokraterna hävdar att familjen själv skall få avgöra hur den bör ordna sin barnomsorg. De anser därför att ett vårdnadsbidrag skall införas på nytt. Nettokostnaden är 2 600 miljoner kronor. De föreslår också att flerbarnstilläggen återinförs.

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi46 yrkande 4 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 964 miljoner kronor år 1998, 2 024 miljoner kronor år 1999 samt 2 093 miljoner kronor år 2000.

Förslag till preliminär ram för åren 1998, 1999 och 2000, miljoner kronor

År	Regeringen	m	fp	v	mp	kd
1998	33 297	- 1 200	+ 1 800	+ 200	+ 30	+ 1 964
1999	33 732	- 2 244	+ 1 800	–	+ 30	+ 2 024
2000	34 133	- 2 289	+ 1 800	–	+ 30	+ 2 093

Det ekonomiska stödet till barnfamiljer är av stor betydelse. Det är därför positivt att regeringen i proposition 1996/97:63 lägger fram förslag om en höjning av kompensationsnivån i föräldraförsäkringen till 80 %. Förslaget kommer att behandlas av utskottet senare under våren i betänkande 1996/97:SfU12. Utskottet ser för närvarande ingen möjlighet att genom utökning av utgiftsramen genomföra ytterligare förbättringar inom området. Utskottet vill nämna att Vänsterpartiet även inom detta utgiftsområde har förslag till utgiftsökningar fr.o.m. år 1999 utan att ange kostnaderna härför.

Som tidigare nämnts skall frågan om en höjning av förmånstaket beredas inom Regeringskansliet. Resultatet av denna beredning bör avvaktas. Ett brutet tak enligt Miljöpartiets modell bör dock inte införas. Ett sådant har riksdagen också avvisat i samband med budgetbehandlingen hösten 1996 (se bet. 1996/97:SfU1). Det gäller även förslag om två karensdagar i den tillfälliga föräldrapenningen, något som bedömts innebära alltför stora påfrestningar på småbarnsföräldrar. Vidare bör havandeskapspenningen finnas kvar. Utskottet motsätter sig att vårdnadsbidrag och avdrag för barnomsorgskostnader införs.

Vad gäller den närmare beräkningen av utgiftsramen vill utskottet nämna att kostnaderna för det nya underhållsstödet hittills har varit svåra att beräkna. Säkrare bedömningar bör dock kunna göras inför höstens budgetproposition.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområdet för budgetåren 1998, 1999 och 2000 och avstyrker motionerna Fi42 yrkande 7, Fi43 yrkande 5, Fi44 yrkande 5, Fi45 yrkande 4 och Fi46 yrkande 4.

Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten

Propositionen

Till vissa delar redovisas socialförsäkringarna vid sidan av statsbudgeten. Detta gäller försäkringen för allmän tilläggspension (ATP), försäkringen för delpension och arbetsskadeförsäkringen.

I propositionen föreslås att utgifterna för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten preliminärt beräknas till 133 047 miljoner kronor för budgetåret 1998, till 138 150 miljoner kronor för budgetåret 1999 och till 143 162 miljoner kronor för budgetåret 2000. Detta innebär en minskning av utgifterna för budgetåren 1998 respektive 1999 i förhållande till beräkningen i 1996 års budgetproposition med 3 665 respektive 3 932 miljoner kronor.

I vårpropositionen för budgetåret 1997 aviserades ändrade regler för beräkning av antagandeinkomst för förtidspension. Riksförsäkringsverket har haft i uppdrag att lämna förslag till utformning av sådana regler. Regeringen återkommer i budgetpropositionen med förslag till ändrade regler, som avses träda i kraft den 1 januari 1998. Vid beräkning av den ekonomiska ramen har regeringen utgått från besparingar motsvarande 67 miljoner kronor år 1998, 200 miljoner kronor år 1999 samt 317 miljoner kronor år 2000.

I propositionen aviseras en översyn av nuvarande fonder inom respektive departementsområde. En sådan skall ske mot bakgrund av att statens inkomster och utgifter enligt budgetlagen skall bruttoredovisas. Dessutom gäller att statsbudgeten, med vissa undantag, skall omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Förslag till förändring som kräver riksdagsbeslut skall läggas fram i budgetpropositionen för år 1998.

Motionerna

Moderaterna:

Som en konsekvens av Moderaternas förslag rörande finansiell samverkan inom utgiftsområde 10 påverkas utgifterna inom detta område. Framför allt är det kostnaderna för förtidspensioner som minskar. Moderaterna föreslår också att delpensionen avvecklas. De föreslår dessutom att arbetsskadeförsäkringen avskaffas och ersätts med en obligatorisk arbetsskadeförsäkring helt utanför statsbudgeten, som i större utsträckning tar hänsyn till företagens skadeutfall. Kompensationsnivån för arbetsskadelivräntorna sänks till 80 %.

Moderaterna föreslår i motion Fi42 yrkande 7 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 4 000 miljoner kronor år 1998, 5 800 miljoner kronor år 1999 samt 10 100 miljoner kronor år 2000.

Folkpartiet:

Genom rehabilitering kan kostnaderna för förtidspensioner minska.

Folkpartiet föreslår i motion Fi43 yrkande 5 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 1 250 miljoner kronor år 1998, 1 625 miljoner kronor år 1999 samt 1 750 miljoner kronor år 2000.

Miljöpartiet:

De höjda energiskatterna i Miljöpartiets förslag till skatteväxling leder till en höjning av basbeloppet och därmed högre kostnader för pensioner.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi45 yrkande 41 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 630 miljoner kronor år 1999 samt 1 300 miljoner kronor år 2000.

Kristdemokraterna:

Kristdemokraternas satsningar på ökad rehabilitering gör att kostnaderna minskar genom att den reella pensionsåldern höjs och arbetsskadepensionen inte belastas i samma grad.

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi46 yrkande 4 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 1 750 miljoner kronor år 1998, 2 750 miljoner kronor år 1999 samt 4 250 miljoner kronor år 2000.

Utskottet

Förslag till preliminär ram för åren 1998, 1999 och 2000, miljoner kronor

År	Regeringen	m	fp	v	mp	kd
1998	133 047	- 4 000	- 1 250	0	0	- 1 750
1999	138 150	- 5 800	- 1 625	–	+ 630	- 2 750
2000	143 162	- 10 100	- 1 750	–	+ 1 300	- 4 250

Enligt riktlinjerna för det reformerade pensionssystemet skall delpensionen avskaffas i och med införandet av det nya systemet. Det finns inte anledning att ändra på denna princip. Vad gäller arbetsskadeförsäkringen har regeringen i den tidigare nämnda propositionen 1996/97:63 angivit att nuvarande regler för arbetsskadeförsäkringen bör behållas tills vidare i avvaktan på en översyn av försäkringen. Utskottet anser att utgifterna inom området bör beräknas med utgångspunkt från dagens arbetsskadeförsäkring.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till preliminära ramar för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten för budgetåren 1998, 1999 och 2000 och avstyrker motionerna Fi42 yrkande 7, Fi43 yrkande 5, Fi44 yrkande 5, Fi45 yrkande 41 och Fi46 yrkande 4.

Basbeloppet

Fr.o.m. år 1995 begränsas uppräkningsen av basbeloppet till 60 % av prisförändringen. Avsikten är att så skall ske så länge budgetunderskottet överstiger 100 miljarder kronor. Vid ett budgetunderskott som är mindre än 100 miljarder kronor men som överstiger 50 miljarder kronor skall uppräkningsen vara 80 % av prisförändringen. Full uppräkning skall ske när budgetunderskottet understiger 50 miljarder kronor. Underskottsgränserna multipliceras med 1,5 såvitt avser utfallet för budgetåret 1995/96.

I propositionen anges i avsnitt 9.5 att budgetunderskottet för 1995/96 understiger 150 miljarder kronor men överstiger 75 miljarder kronor. Basbeloppet skall därför fr.o.m. år 1998 räknas upp med 80 % av förändringen i det allmänna prisläget från juni 1996 till juni året före det som basbeloppet avser. Bastalet skall vara 36 273 och för det förhöjda basbeloppet 36 992. Regeringen föreslår att riksdagen antar förslag till ändring i 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (lagförslag 3.1). De nya bestämmelserna skall tillämpas fr.o.m. 1998 års basbelopp. I propositionen anges att basbeloppet beräknas bli detsamma år 1998 som år 1997.

Propositionen har i denna del inte föranlett några motionsyrkanden, och utskottet tillstyrker förslaget.

Allmänt om socialavgifter m.m.

Socialavgifter erläggs enligt lagen (1981:691) om socialavgifter i form av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Den totala avgiftssumman innevarande år är för arbetsgivare 30,32 % av avgiftsunderlaget, varav sjukförsäkringsavgift 4,04 %. Avgifterna beräknas i princip på lönesumman.

En egenföretagare erlägger för närvarande socialavgifter med 28,65 % av avgiftsunderlaget, varav sjukförsäkringsavgift 4,72 %. Avgifterna beräknas i princip på inkomsten av annat förvärvsarbete.

På inkomst av passiv näringsverksamhet, som inte är förmånsgrundande, betalas särskild löneskatt som för närvarande uppgår till 22,42 %. Sådan löneskatt betalas även på lön eller annan ersättning till arbetstagare som vid årets ingång är 65 år eller äldre.

Den som har inkomst av anställning eller annat förvärvsarbete som är pensionsgrundande erlägger allmänna egenavgifter. Dessa är för år 1997 pensionsavgift 1 % och sjukförsäkringsavgift 4,95 % och beräknas på inkomster som inte överstiger 7,5 basbelopp. Avgifterna är avdragsgilla vid taxeringen.

Arbetsgivare skall för varje år betala allmän löneavgift med 2,6 % av underlaget, dvs. av arbetsgivaren utgiven lön m.m.

Den allmänna egenavgiften i form av sjukförsäkringsavgift höjs den 1 januari 1998 till 5,95 % samtidigt som sjukförsäkringsavgiften i form av såväl arbetsgivaravgift som egenavgift sänks med 1,10 procentenheter. År 1998 höjs också den allmänna löneavgiften och den särskilda löneskatten på vissa förvärvsinkomster med 1,10 procentenheter (prop. 1995/96:209, bet. 1996/97:SfU4, rskr. 1996/97:22).

Fr.o.m. den 1 januari 1997 får en arbetsgivare vid beräkning av arbetsgivaravgifter varje månad göra ett särskilt avdrag med 5 % av avgiftsunderlaget, dock högst 2 500 kr. Detta motsvarar ett årligt löneunderlag på högst 600 000 kr. Med arbetsgivare avses därvid även stat och kommun i sin egenskap av arbetsgivare. Om flera arbetsgivare ingår i en koncern skall de i avdragshänseende anses som en arbetsgivare. Vid beräkningen av egenavgifter får avdrag göras med 5 % av avgiftsunderlaget, dock högst 9 000 kr per år. Detta motsvarar ett högsta underlag för avgiftsnedsättning på 180 000 kr. För en företagare som redovisar såväl arbetsgivaravgifter som egenavgifter får det sammanlagda avdraget från egenavgifterna och arbetsgivaravgifterna uppgå till högst 30 000 kr per år. Vissa särbestämmelser gäller för handelsbolag.

Avdraget skall vid fördelningen av arbetsgivaravgifterna avse arbetsmarknadsavgiften. Avdrag från egenavgifterna skall i första hand avse arbetsmarknadsavgiften och därutöver vissa andra avgifter.

Avsikten med denna avgiftsnedsättning är att reducera de indirekta lönekostnaderna för att på så sätt stimulera nyanställningar och uppmuntra egenföretagande. Förslagen riktar sig främst till små och medelstora företag även om lättnaderna i avgifterna kommer samtliga arbetsgivare och egenföretagare till del.

För att ytterligare stimulera nyanställningar med inriktning på små och medelstora företag föreslår regeringen (avsnitt 7.4.3) att nuvarande regler om nedsättning av socialavgifter utvidgas fr.o.m. år 1998. Gränsen för avdraget med 5 % av avgiftsunderlaget höjs till högst 3 550 kr per månad. För egenföretagarnas avdrag från egenavgifter föreslås inga förändringar. I de fall såväl egenavgifter som arbetsgivaravgifter erläggs höjs dock gränsen för det sammanlagda avdraget till 42 600 kr per år. En motsvarande höjning föreslås för delägare i handelsbolag. Regeringen föreslår ändringar i 2 kap. 5 a § och 3 kap. 5 a § lagen (1981:691) om socialavgifter (lagförslag 3.23).

Den ökade avdragsmöjligheten minskar statsbudgetens intäkter med 530 miljoner kronor år 1998 samt med 490 miljoner kronor ettvarvt av åren 1999 och 2000.

I propositionen anges i övrigt att frågan om förmåner och allmänna egenavgifter över 7,5 basbelopp skall beredas vidare inom Regeringskansliet i samband med frågan om löneindexering av taket inom det nya ålderspensionssystemet.

Vidare anges att regeringen avser att se över strukturen på socialavgifterna och återkomma till riksdagen. De senaste åren har det gjorts stora förändringar av regelverket, bl.a. har egenavgiften omvandlats från en arbetslöshetsförsäkringsavgift till en sjukförsäkringsavgift samt höjts i flera etapper. Vidare har utgifter flyttats mellan de olika försäkringarna. Det har inneburit att en obalans uppstått i den meningen att intäkterna från de olika avgifterna inte motsvarar kostnaderna för motsvarande försäkringar. Sjukförsäkringen uppvisar t.ex. ett överskott, medan de pensioner som skattefinansieras uppvisar ett underskott. I propositionen anges att socialavgifter och allmänna egenavgifter totalt står för 75 % av socialförsäkringarnas samlade utgifter.

Motionerna

Moderaterna:

Moderaterna motsätter sig regeringens förslag om nedsättning av socialavgifterna. De anser att det i stället bör genomföras en generell sänkning av arbetsgivaravgifterna genom att den allmänna löneavgiften på 2,6 % slopas.

Skattereduktion, alternativt i kombination med slopade arbetsgivaravgifter, bör medges för reparation och underhåll av bostäder samt för sedvanliga hushållstjänster.

De allmänna egenavgifterna till sjukförsäkringen bör sänkas med 2 procentenheter år 1998 och slopas helt år 1999. Den särskilda löneskatten på vinstandelar bör också slopas.

Moderaterna begär i motion Fi90 yrkande 3 avslag på förslaget om ändring i socialavgiftslagen och i motion Fi42 yrkande 10 ett tillkännagivande om skattepolitikens inriktning.

Folkpartiet vill sänka arbetsgivaravgifterna i tjänstesektorn med 12,5 miljarder kronor. Detta skall dels ske genom en generell sänkning med, i ett första steg, 5 procentenheter av arbetsgivaravgifterna, dels under en försöksperiod genom helt slopade avgifter på hushållstjänster.

Folkpartiet begär i motion Fi43 yrkande 17 att riksdagen begär förslag om en sänkning av arbetsgivaravgifterna från den 1 juli 1997 så att uttaget minskar med 8 miljarder kronor per helår. I yrkande 18 begärs ett tillkännagivande om inriktningen för skattepolitiken.

Vänsterpartiet:

Vänsterpartiet motsätter sig regeringens förslag om nedsättning av socialavgifterna. De anser att nedsättningen av arbetsgivaravgifterna bör begränsas till företag med högst tio anställda. De föreslår också ett ”grundavdrag” på 50 000 kr vid beräkning av egenavgifter i avsikt att reducera egenavgiftsuttaget för enskilda näringsidkare och handelsbolag.

Vänsterpartiet anser att allmänna egenavgifter bör tas ut även på inkomster över 7,5 basbelopp. Det förhållandet att de allmänna egenavgifterna är avdragsgilla har bidragit till en felaktig fördelningsprofil och att kommuner och landsting går miste om skatteintäkter. På sikt bör uttaget av allmänna egenavgifter minska, genom växling till arbetsgivaravgifter eller på annat sätt.

Arbetsgivaravgifterna för kommunsektorn bör sänkas med 5 miljarder kronor.

För att stimulera företag, kommuner, landsting eller statliga institutioner som vill förkorta arbetstiden bör 3 miljarder kronor avsättas i form av arbetsgivaravgiftslättnader för en utvidgad försöksverksamhet med arbetstidsförkortning under åren 1998, 1999 och 2000. Vidare bör en utredning tillsättas med uppdrag att ta fram en modell för differentierade arbetsgivaravgifter enligt Europaparlamentets utredning (Rocardrapporten). Förslaget innebär att arbetsgivarna får betala en högre nivå på arbetsgivaravgiften för de löntagare som arbetar mer än ett visst antal timmar i veckan och en lägre nivå för dem som arbetar (en sänkt) normalarbetstid.

En avgiftsbefrielse avseende vinstandelsstiftelser bör övervägas, eftersom stiftelserna kan komma att spela en positiv roll i ett framtida kollektivt lönta-garsparande.

Vänsterpartiet begär i motion Fi44 yrkande 12 avslag på regeringens förslag om nedsättning av socialavgifter och i yrkande 10 ett tillkännagivande om vad som anförts om skattepolitiken. I yrkande 19 begärs att regeringen tillsätter en utredning om differentierade arbetsgivaravgifter samt i yrkande 20 ett tillkännagivande om avsättning av medel för en utvidgad försöksverksamhet med arbetstidsförkortning.

Miljöpartiet:

Miljöpartiet anser att en skatteväxling bör genomföras med lägre skatt på arbete och högre på energi, utsläpp och råvaruförbrukning. De allmänna egenavgifterna bör sänkas med 2,5 procentenheter fram till år 2000 i stället för att höjas med 1 procentenhet enligt tidigare beslut. Arbetsgivaravgifterna

bör sänkas med 1 procentenhet under treårsperioden. Avgiftssänkningarna till år 2000 motsvarar ca 30 miljarder kronor i minskade nettointäkter för staten.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi45 yrkandena 18 och 19 tillkännagivanden härom.

Kristdemokraterna:

Kristdemokraterna föreslår en sänkning av den allmänna egenavgiften i form av sjukförsäkringsavgift med 2,5 procentenheter fr.o.m. år 1998.

Vidare bör företagsstödet sänkas i utbyte mot sänkta arbetsgivaravgifter. Den särskilda löneskatten på vinstandelar bör slopas.

Kristdemokraterna begär i motion Fi46 yrkande 6 ett tillkännagivande om åtgärder för tillväxt och företagande och i yrkande 10 ett tillkännagivande om sänkning av allmänna egenavgifter med 2,5 procentenheter fr.o.m. den 1 januari 1998.

Utskottet

Utskottet tillstyrkte i yttrande 1996/97:SfU1y till finansutskottet att socialavgifterna sattes ned med 5 procentenheter fr.o.m. den 1 januari 1997. Utskottet ansåg att åtgärder som stimulerar nyanställningar och uppmuntrar egenföretagande är angelägna. Utskottet beaktade därvid att avdraget från arbetsgivaravgifterna kommer att minska arbetsmarknadsavgiften och att avdraget från egenavgifterna i första hand kommer att avse arbetsmarknadsavgiften men därutöver även andra socialavgifter.

I en motion föreslås att avgiftsnedsättningen begränsas till företag med högst tio anställda. Utskottet anser dock att uttaget av socialavgifter främst av administrativa skäl i princip bör vara lika för alla arbetsgivare. Ytterligare insatser för att utveckla småföretagen bör därför om möjligt ske på annat sätt och med andra medel. Utskottet vill tillägga att en begränsning till enbart företag av viss storlek skulle kunna innebära en kraftig margineffekt för ett företag som utökar sin arbetsstyrka.

Motionsförslag om att slopa egenavgifterna för enskilda näringsidkare för resultat under 50 000 kr skulle enligt utskottets mening innebära ett större avsteg från principen att socialavgifter skall erläggas för inkomster som är förmånsgrundande i socialförsäkringssystemen. Det skulle också ge betydande margineffekter, därtill vid en låg inkomstnivå.

Regeringens förslag innebär även fortsättningsvis ett avdrag från arbetsgivaravgifterna med 5 % av avgiftsunderlaget, dock med en högre gräns för det månatliga avdraget. För närvarande beräknas avdraget på högst 50 000 kr av lönesumman samma månad medan de nya reglerna innebär att avdraget beräknas på högst 71 000 kr av månadens lönesumma. Eftersom ytterligare åtgärder för att stimulera nyanställningar är nödvändiga anser utskottet att förslaget bör genomföras. Utskottet vill dock påpeka att konstruktionen med ett högsta avdrag per månad innebär att ett företag med säsongsverksamhet endast kan utnyttja avdraget under den tid de har säsong, dvs. de månader de har betalat lön eller motsvarande. Utskottet förutsätter att regeringen övervä-

ger möjliga åtgärder om denna konstruktion visar sig betydligt minska stimulanseffekten.

1996/97:SfU6y

Vad gäller frågan om differentierade arbetsgivaravgifter i syfte att stimulera och/eller finansiera en arbetstidsförkortning kan nämnas att utskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande 1996/97:SfU13 avstyrkte motioner om differentierade arbetsgivaravgifter för normal arbetstid respektive övertidsarbete. Utskottet ansåg därvid att beredningen av Arbetstidskommitténs slutbetänkande Arbetstid – längd, förläggning och inflytande (SOU 1996:145) borde avvaktas.

En av grundtankarna bakom skattereformen är att alla typer av förvärvsinkomster skall behandlas likformigt. Det är också skälet till att särskild löneskatt nu tas ut på bidrag som en arbetsgivare lämnar till en vinstandelsstiftelse eftersom det finns stora likheter mellan överföringar till vinstandelsstiftelser och avsättningar till pension. Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sin tidigare bedömning att särskild löneskatt skall tas ut på arbetsgivares bidrag till en vinstandelsstiftelse (prop. 1996/97:21, bet. 1996/97:FiU1, rskr. 1996/97:53).

Utskottet välkomnar den aviserade översynen av socialavgifternas struktur. Som utskottet tidigare framhållit är det angeläget inte minst för människors förtroende för socialförsäkringssystemet att socialavgifter som riksdagen beslutat om också används för de angivna ändamålen. I avvaktan på resultatet av denna översyn bör några mer genomgripande förändringar i avgiftsuttaget inte göras. Utskottet noterar därvid att frågan om en höjning av taket för uttag av de allmänna egenavgifterna skall beredas ytterligare och att regeringen i september detta år avser att återkomma med förslag till sänkning av arbetsgivaravgiften som kompensation för den höjning av sjuklönen från 75 till 80 % som föreslås i proposition 1996/97:63.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag om nedsättning av socialavgifter och avstyrker motionerna Fi42 yrkande 10, Fi43 yrkandena 17 och 18, Fi44 yrkandena 10, 12, 19 och 20, Fi45 yrkandena 18 och 19, Fi46 yrkandena 6 och 10 samt Fi90 yrkande 3.

Tilläggsbudget

I propositionen finns inga förslag om tilläggsbudget på utskottets områden.

Vänsterpartiet föreslår däremot att medel anvisas på tilläggsbudget avseende en slopad behovsprövning av änkepensionen fr.o.m. den 1 oktober 1997. I motion Fi44 begärs i yrkande 37 ett tillkännagivande om en slopad behovsprövning och i yrkande 38 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att på tilläggsbudget för år 1997 till utgiftsområde 11 anslag Efterlevandepension till vuxna anvisas ytterligare 125 miljoner kronor.

Utskottet har ovan beträffande preliminära ramar för utgiftsområde 11 avvisat en återgång till tidigare regler för efterlevandepensioner. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet också motion Fi44 yrkandena 37 och 38.

Motion

Vänsterpartiet hänvisar till att det i riksdagen har fått gehör för en levnadsnivåundersökning för pensionärer. I den undersökningen skulle alla de beslut som berör pensionärer tas med, t.ex. kostnader för medicin, läkarvård, hemtjänsttaxor, urholkning av basbelopp och förändringar i bostadstillägget för pensionärer. Hittills har regeringen inte genomfört en sådan samlad undersökning, vilket innebär att det inte finns någon helhetsbedömning av pensionärernas villkor. Det är viktigt att en sådan undersökning blir gjord.

Vänsterpartiet begär i motion Fi44 yrkande 25 tillkännagivande om det anförda.

Utskottet

I samband med riksdagens behandling av den ekonomisk-politiska propositionen (prop. 1994/95:25) hösten 1994 gav riksdagen regeringen till känna att det finns behov av en analys av levnadsnivån för pensionärerna (bet. 1994/95:FiU1, rskr. 1994/95:146).

Finansutskottet behandlade i betänkande 1995/96:FiU10 om riktlinjer för den ekonomiska politiken flera motioner med begäran om fördelningspolitiska analyser. I motionerna nämndes särskilt gruppen pensionärer med enbart folkpension eller låg pension. Utskottet delade motionärernas uppfattning att de fördelningspolitiska frågorna måste ha hög prioritet och bli väl belysta. I betänkandet angavs att regeringen sedan våren 1994 lämnar löpande och omfattande fördelningspolitiska redogörelser. Vidare hade nyligen särskilda studier genomförts av hur bl.a. ålderspensionärer påverkas av den ekonomiska krisen och saneringsprogrammet. Ett stort antal genomgripande reformer förbereddes och hade genomförts inom det sociala området samt inom arbetsmarknadspolitiken. Det var finansutskottets uppfattning att fördelningseffekterna av dessa förändringar måste följas mycket noga. Regeringen skulle också återkomma med fortsatta analyser av fördelningseffekterna i takt med att nytt material kommer fram. Finansutskottet avstyrkte därmed de aktuella motionerna.

Regeringen har i skrivelse 1996/97:15 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen beträffande nämnda tillkännagivande hänvisat till att inom Socialdepartementets välfärdsprojekt har rapporten Pensionärerna och den ekonomiska krisen givits ut. I rapporten behandlas pensionärernas ekonomiska situation. Vidare anges att frågan bereds vidare i samråd med Statistiska centralbyrån. Regeringen räknade med att kunna återkomma till riksdagen i ärendet under innevarande riksmöte.

Riksdagen har därefter på förslag av socialutskottet (bet. 1996/97:SoU13, rskr. 1996/97:90) avslagit ett motionsyrkande liknande det nu behandlade. Socialutskottet hänvisade därvid också till att socialministern aviserat att hon kommer att föreslå att en särskild utredare får i uppdrag att göra en översyn av boendebegreppet i de särskilda boendeformerna för äldre och av avgifterna och deras effekter. Socialutskottet utgick från att regeringen även i övrigt

noga följer utvecklingen och ansåg att något uttalande med anledning av motionen inte behövdes.

1996/97:SfU6y

Socialförsäkringsutskottet, som förutsätter att regeringen i enlighet med skrivelse 1996/97:15 relativt snart återkommer till riksdagen i frågan, avstyrker motion Fi44 yrkande 25.

Stockholm den 15 maj 1997

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Börje Nilsson

I beslutet har deltagit: Börje Nilsson (s), Gullan Lindblad (m), Margareta Israelsson (s), Maud Björnemalm (s), Margit Gennser (m), Lennart Klockare (s), Ingrid Skeppstedt (c), Sven-Åke Nygårds (s), Gustaf von Essen (m), Sigge Godin (fp), Ronny Olander (s), Ulla Hoffmann (v), Mona Berglund Nilsson (s), Ulf Kristersson (m), Ragnhild Pohanka (mp), Rose-Marie Frebran (kd) och Siw Wittgren-Ahl (s).

Avvikande meningar

1. Gullan Lindblad, Margit Gennser, Gustaf von Essen och Ulf Kristersson (alla m) anser att utskottets yttrande i nedan angivna avseenden bort ha följande lydelse:

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Utskottet anser, mot bakgrund av Statens invandrarverks egna uppgifter och det allt mindre antal flyktingar och andra invandrare som kommer till Sverige, att anslaget kan minskas ytterligare.

Utskottet föreslår med anledning av motion Fi42 yrkande 7 att ramen minskas i förhållande till regeringens förslag med 957 miljoner kronor år 1998, 874 miljoner kronor år 1999 samt 788 miljoner kronor år 2000.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Kompensationsnivån i sjukförsäkringen bör vara 75 %, och utskottet avvisar förslaget att höja ersättningsnivån till 80 %. Utskottet föreslår i stället att ytterligare en karensdag införs i sjukförsäkringen från den 1 januari 1998. Sjuklönepериоден bör förkortas till de ursprungliga 14 dagarna, dock utan att arbetsgivaravgiften höjs. SGI:n bör beräknas på ett medelvärde av de senaste 24 månadernas inkomst.

Trafikskadorna, som står för mellan 4 och 5 miljarder kronor av sjukförsäkringens totala kostnader, bör bekostas av en obligatorisk trafikskadeförsäkring.

Det s.k. FINSAM-projektet bör utvecklas och permanentas. För att möjliggöra en ordentlig satsning på samverkan mellan socialförsäkringen, hälso-

och sjukvården, socialtjänsten och arbetsförmedlingen beräknas ytterligare 200 miljoner kronor till Riksförsäkringsverket för åren 1998 och 1999.

Ett särskilt bostadsstöd bör införas för funktionshindrade som har hög bostadskostnad beroende på att deras lägenhet eller hus har handikappanpassats.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi42 yrkande 7 att den preliminära ramen för utgiftsområde 10 minskas i förhållande till regeringens förslag med 8 861 miljoner kronor år 1998, 10 129 miljoner kronor år 1999 samt 10 872 miljoner kronor år 2000.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Utskottet anser att änkepensionerna bör återställas till den nivå som gällde före den 1 april 1997. Detta bör ske redan fr.o.m. den 1 juli 1997. Dessutom bör den generella tiden för omställningspension förlängas till tolv månader.

Utskottet anser också att bostadstillägget till pensionärer bör höjas från nuvarande 83 % av bostadskostnaden till den nivå som gällde före den 1 januari 1997, dvs. 85 %. Avräkningen av bostadstillägget gentemot fritidsfastighet bör upphöra.

Pensionerna har successivt urholkats genom att reglerna för beräkningen av basbeloppet har förändrats. Utskottet föreslår en värdesäkring av pensionerna. Dag för pensionsutbetalning tidigareläggs till den 19:e och 20:e i varje månad.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi42 yrkande 7 att den preliminära ramen för utgiftsområde 11 ökas i förhållande till regeringens förslag med 565 miljoner kronor år 1998, 576 miljoner kronor år 1999 samt 588 miljoner kronor år 2000. Vidare bör riksdagen med bifall till motion Fi47 ge regeringen till känna att änkepensionerna skall återställas till tidigare nivå och omställningspensionen förlängas till tolv månader. Regeringen bör återkomma med lagförslag härom.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utskottet avvisar förslaget att höja kompensationsnivåerna inom föräldraförsäkringen från nuvarande 75 till 80 %. Vidare bör havandeskapspenningen avskaffas från den 1 januari 1998. Två karensdagar bör införas i den tillfälliga föräldrapenningen för att uppnå likhet mellan reglerna i sjuk- och föräldraförsäkringen. Utskottet anser dessutom att vårdnadsbidraget och avdragsrätten för styrkta barnomsorgskostnader bör återinföras.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi42 yrkande 7 att den preliminära ramen för utgiftsområde 12 minskas i förhållande till regeringens förslag med 1 200 miljoner kronor år 1998, 2 244 miljoner kronor år 1999 samt 2 289 miljoner kronor år 2000.

Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten

Som en konsekvens av utskottets förslag rörande finansiell samverkan inom utgiftsområde 10 påverkas utgifterna inom detta område. Framför allt är det kostnaderna för förtidspensioner som minskar. Utskottet föreslår också att delpensionen avvecklas. Dessutom bör arbetsskadeförsäkringen avskaffas och ersättas med en obligatorisk arbetsskadeförsäkring helt utanför statsbud-

geten, som i större utsträckning tar hänsyn till företagens skadeutfall. Kompensationsnivån för arbetsskadelivräntorna bör sänkas till 80 %.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi42 yrkande 7 att den preliminära ramen för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten minskas i förhållande till regeringens förslag med 4 000 miljoner kronor år 1998, 5 800 miljoner kronor år 1999 samt 10 100 miljoner kronor år 2000.

Socialavgifter

Utskottet motsätter sig regeringens förslag om nedsättning av socialavgifterna. Utskottet anser att det i stället bör genomföras en generell sänkning av arbetsgivaravgifterna genom att den allmänna löneavgiften på 2,6 % slopas.

Skattereduktion, alternativt i kombination med slopade arbetsgivaravgifter, bör medges för reparation och underhåll av bostäder samt för sedvanliga hushållstjänster.

Vidare bör de allmänna egenavgifterna till sjukförsäkringen sänkas med 2 procentenheter år 1998 och slopas helt år 1999. Den särskilda löneskatten på vinstandelar bör också slopas.

Utskottet anser att riksdagen med bifall till motion Fi90 yrkande 3 bör avslå förslaget om ändring i socialavgiftslagen. Vad som anförts om socialavgifter i övrigt bör med bifall till motion Fi42 yrkande 10 i denna del ges regeringen till känna.

2. Sigge Godin (fp) anser att utskottets yttrande i nedan angivna avseenden bort ha följande lydelse:

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utskottet anser att sjukförsäkringsmedel bör aktiveras till insatser i vården för att på så sätt korta köerna till vården radikalt. Förebilden för denna idé är de s.k. FINSAM-försöken. En utvärdering av försöksverksamheten talar om 8–9 % besparingseffekt. Utskottet anser att verksamheten nu bör utökas att gälla i hela landet. Därmed kan upp till 2 miljarder kronor tillföras sjukvården. Utgifterna för förtidspension kan minska med 2,5 miljarder kronor.

Det enskilda beslut som vållat de mindre företagen störst bekymmer är den förlängda sjuklönepериoden. Man bör därför återgå till 14 dagars sjuklönepериод.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi43 yrkande 5 att den preliminära ramen för utgiftsområde 10 minskas i förhållande till regeringens förslag med 830 miljoner kronor år 1998 samt ökas med 375 miljoner kronor år 1999 och 250 miljoner kronor år 2000. Vad som anförts om att sjukförsäkringsmedel bör aktiveras till insatser i sjukvården bör ges regeringen till känna.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Utskottet är mycket kritiskt mot att regeringen inte gör något åt änkepensionen. En översyn aviseras, men något besked ges inte. Utskottet beräknar 1 miljard kronor för återställande av förändringarna rörande efterlevandeförmånerna.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi43 yrkande 5 att den preliminära ramen för utgiftsområde 11 ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 000 miljoner kronor för åren 1998, 1999 och 2000.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utskottet anser att flerbarnstilläggen bör återinföras. Vidare bör barnbidragen höjas till en kostnad av 2,3 miljarder kronor. Härigenom kompenseras barnfamiljerna för den höjning av matmomsen som bör ske. Den s.k. mamma/pappamånaden bör ha en högre ersättningsnivå, 90 %, inte minst av jämställdhetsskäl.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi43 yrkande 5 att den preliminära ramen för utgiftsområde 12 ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 800 miljoner kronor för åren 1998, 1999 och 2000.

Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten

Genom rehabilitering kan kostnaderna för förtidspensioner minska.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi43 yrkande 5 att den preliminära ramen för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten minskas i förhållande till regeringens förslag med 1 250 miljoner kronor år 1998, 1 625 miljoner kronor år 1999 samt 1 750 miljoner kronor år 2000.

Socialavgifter

Utskottet anser att arbetsgivaravgifterna bör sänkas för tjänstesektorn med 12,5 miljarder kronor. Detta bör ske dels genom en generell sänkning med, i ett första steg, 5 procentenheter av arbetsgivaravgifterna, dels under en försöksperiod genom helt slopade avgifter på hushållstjänster.

Utskottet anser att riksdagen med bifall till motion Fi43 yrkande 17 bör begära att regeringen lägger fram ett förslag om en sänkning av arbetsgivaravgifterna, som skall tillämpas med verkan fr.o.m. den 1 juli 1997, så att uttaget minskar med 8 miljarder kronor per helår. Vad som anförts i övrigt bör med bifall till motionens yrkande 18 ges regeringen till känna.

3. Ulla Hoffmann (v) anför:

I utskottets yttrande angående de preliminära ramarna för utgiftsområdena 8, 10, 11 och 12 samt socialförsäkringen vid sidan av statsbudgeten förbehåller sig utskottsmajoriteten, dvs. Socialdemokraterna och Centern, att bl.a. "ifrågasätta det realistiska i medelsberäkningen av partiernas alternativa förslag". Eftersom utskottsmajoritetens politiska åsikter om bl.a. Vänsterpartiet skulle komma att stå oemotsagda i det skrivna yttrandet vill Vänsterpartiet anförda följande.

En av anledningarna till varför Vänsterpartiet har andra preliminära ramar är att vi ifrågasätter det realistiska i regeringens och Centerns medelsberäkning. Att Vänsterpartiet tidigare haft mer realistiska beräkningar visar sig bl.a. i vårpropositionen där regeringen under 1997 tillskjuter 4 miljarder kronor till kommuner och landsting, ett krav som Vänsterpartiet förde fram redan hösten 1996. I detta sammanhang vill vi också peka på det reformerade

underhållsstödet. Vänsterpartiet påpekade att regeringens beräkningar var felaktiga och att reformen inte skulle ge de besparingar som regeringen avsåg. Det hade varit klädsamt med en viss återhållsamhet i ordvalet och i kritiken av andra partier i ett utskottsytrande.

Utskottsmajoriteten skriver också att Vänsterpartiet inte angivit några medel för att helt slopa arbetsgivarperioden för småföretagare och en förkortning av sjuklöneperioden med två veckor. Vänsterpartiet vill här påpeka att yttrandet handlar om preliminära ställningstaganden av ramarna för 1998. Det står med andra ord Vänsterpartiet helt fritt att föreslå en annan finansiering än den som utskottsmajoriteten föreslår. Nu har vi finansierat både slopandet av arbetsgivarperioden för småföretagare och en förkortning av sjuklöneperioden med två veckor, vilket klart framgår av den preliminära skattetablell som finns i vår ekonomiska vårmotion. Dessutom finns enligt den nya budgetlagen inga krav på finansiering inom utgiftsområdena för de preliminära ramarna.

Utskottsmajoriteten vill preliminärt binda ramarna redan nu för 1999 och 2000. Vänsterpartiet vill inte i detta läge binda sig i de snäva ramar utskottsmajoriteten föreslår och har därför inte angett ramar för 1999 och 2000. Ingen kan i dag förutse hur den ekonomiska utvecklingen ser ut 1999 och 2000.

Ulla Hoffmann (v) anser att utskottets yttrande i nedan angivna avseenden bort ha följande lydelse:

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Enligt utskottets mening har besparingarna på detta område gått ut över en korrekt rättstillämpning. Utskottet anser därför att 300 miljoner kronor skall föras till anslaget Mottagande av asylsökande. Ersättningen till kommunerna för flyktingmottagande är inte tillräcklig. De som tagits emot hinner inte bli självförsörjande utan hänvisas till socialhjälp. Staten måste svara för dessa kostnader. Utskottet anser att 315 miljoner kronor bör avsättas för detta ändamål.

Utskottet föreslår med anledning av motion Fi44 yrkande 5 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 615 miljoner kronor år 1998. Regeringens förslag för åren 1999 och 2000 bör avslås.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utskottet anser att för budgetåret 1998 bör anslås 200 miljoner kronor för att ge försäkringskassorna möjlighet att öka satsningen på rehabiliteringsverksamheten.

Försäkringskassorna har fått vidkännas kraftiga besparingar samtidigt som en lång rad regeländringar har trätt i kraft. Dessutom har tiden mellan det att beslut fattas i riksdagen fram till ikraftträdandet varit alldeles för kort. I takt med att allt fler människor fått sämre privatekonomi ökar också oron för hur de sociala trygghetssystemen fungerar. Det har inneburit tätare kontakter från medborgarnas sida. För att underlätta försäkringskassornas arbete bör i budgeten för år 1998 anslås ytterligare 100 miljoner kronor.

Ersättningsnivån i sjukförsäkringen bör höjas till 85 % fr.o.m. den 1 januari 1999. Samtidigt bör förmånstaket höjas till 10 basbelopp.

Företag med upp till tio anställda bör helt befrias från skyldigheten att betala sjuklön och 14 dagars sjuklöneperiod bör återinföras för övriga företag.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi44 yrkande 5 att den preliminära ramen för utgiftsområde 10 ökas i förhållande till regeringens förslag med 300 miljoner kronor år 1998. Regeringens förslag för 1999 och 2000 bör däremot avslås.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Utskottet anser att nivån på bostadstillägget för pensionärer skall vara 85 % och att fritidshus inte skall beaktas vid beräkning av bostadstillägget. Utskottet anser vidare att efterlevandepensionen skall utges under minst tolv månader och att det inte skall göras någon behovsprövning av änkepensionerna. I enlighet med riksdagens tidigare begäran att förslag på socialförsäkringsområdet skall föregås av fördelningspolitiska konsekvensanalyser bör regeringen återkomma i budgetpropositionen med fördelningspolitiska konsekvensanalyser avseende inkomstprövningen av änkepensionen.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi44 yrkande 5 att den preliminära ramen för utgiftsområde 11 ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 265 miljoner kronor år 1998. Regeringens förslag till preliminär utgiftsram för åren 1999 och 2000 bör däremot avslås. Vad som anförts om konsekvensanalyser bör med bifall till motionerna Fi44 yrkande 26 och So424 yrkande 13 ges regeringen till känna.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utskottet anser att ersättningen i föräldraförsäkringen bör höjas till 85 % år 1999 samtidigt som förmånstaket höjs till 10 basbelopp. För år 1998 bör kompensationsnivån för pappamånaden höjas till 90 %, och 200 miljoner kronor beräknas härför.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi44 yrkande 5 att den preliminära ramen för utgiftsområde 12 ökas i förhållande till regeringens förslag med 200 miljoner kronor år 1998. Regeringens förslag till preliminär ram för åren 1999 och 2000 bör däremot avslås.

Socialavgifter

Utskottet motsätter sig regeringens förslag om nedsättning av socialavgifterna. Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna bör i stället begränsas till företag med högst tio anställda. Utskottet föreslår också ett ”grundavdrag” på 50 000 kr vid beräkning av egenavgifter i avsikt att reducera egenavgiftsuttaget för enskilda näringsidkare och handelsbolag.

Utskottet anser att allmänna egenavgifter bör tas ut även på inkomster över 7,5 basbelopp. Det förhållandet att de allmänna egenavgifterna är avdragsgilla har bidragit till en felaktig fördelningsprofil och att kommuner och landsting går miste om skatteintäkter. På sikt bör uttaget av allmänna egenavgifter minska, genom växling till arbetsgivaravgifter eller på annat sätt.

Arbetsgivaravgifterna för kommunsektorn bör sänkas med 5 miljarder kronor.

För att stimulera företag, kommuner, landsting eller statliga institutioner som vill förkorta arbetstiden bör 3 miljarder kronor avsättas i form av arbetsgivaravgiftslättnader för en utvidgad försöksverksamhet med arbetstidsförkortning under åren 1998, 1999 och 2000. Vidare bör en utredning tillsättas med uppdrag att ta fram en modell för differentierade arbetsgivaravgifter enligt Europaparlamentets utredning (Rocardrapporten). Förslaget innebär att arbetsgivarna får betala en högre nivå på arbetsgivaravgiften för de löntagare som arbetar mer än ett visst antal timmar i veckan och en lägre nivå för dem som arbetar (en sänkt) normalarbetstid.

En avgiftsbefrielse avseende vinstandelsstiftelser bör övervägas, eftersom stiftelserna kan komma att spela en positiv roll i ett framtida kollektivt lönta-garsparande.

Utskottet anser att riksdagen med bifall till motion Fi44 yrkande 12 bör avslå regeringens förslag om nedsättning av socialavgifter. Vad som anförts i övrigt bör med bifall till motion Fi44 yrkandena 10, 19 och 20 ges regering-
en till känna.

Tilläggsbudget

Utskottet anser att inkomstprövningen av änkepensionen bör slopas fr.o.m. den 1 oktober 1997 och att regeringen bör återkomma med lagförslag härom samt förslag om att 125 miljoner kronor anvisas på tilläggsbudget för år 1997 avseende utgiftsområde 11 anslag Efterlevandepension till vuxna. Det an-förda bör med bifall till motion Fi44 yrkandena 37 och 38 ges regeringen till känna.

Levnadsnivåundersökning

Riksdagen har av regeringen begärt en levnadsnivåundersökning för pens-ionärer. I den undersökningen skulle alla de beslut som berör pensionärer tas med, t.ex. kostnader för medicin, läkarvård, hemtjänsttaxor, urholkning av basbelopp och förändringar i bostadstillägget för pensionärer. Hittills har regeringen inte genomfört en sådan samlad undersökning, vilket innebär att det inte finns någon helhetsbedömning av pensionäernas villkor. Det är viktigt att en sådan undersökning blir gjord.

Utskottet anser att riksdagen med bifall till motion Fi44 yrkande 25 bör ge regeringen detta till känna.

4. Ragnhild Pohanka (mp) anser att utskottets yttrande i nedan angivna avse-
enden bort ha följande lydelse:

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Utskottet anser att Sverige bör utöka antalet kvotflyktingar och ha en bra beredskap för ett ökat flyktingmottagande. Den av regeringen föreslagna neddragningen riskerar att inom något år visa sig oförenlig med en human och rimlig flyktingpolitik.

Utskottet föreslår med anledning av motion Fi45 yrkande 41 att ramen ökas i förhållande till regeringens förslag med 88 miljoner kronor år 1999 samt 200 miljoner kronor år 2000.

Utskottet föreslår en återgång till en sjuklöneperiod på två veckor. Detta finansieras genom skatteväxling, där en mindre del av kompensationen till företagen för höjda energiskatter tas ut i form av förkortad sjuklöneperiod. Förslaget leder till ökade kostnader inom utgiftsområdet med 2,2 miljarder kronor per år.

Utskottet föreslår vidare att ett s.k. brutet tak införs för sjukpenningen fr.o.m. år 1998, där kompensationsnivån skall vara 85 % på inkomster upp till 4,2 basbelopp per år och 40 % på den del av inkomsten som överstiger denna nivå. Ett enhetligt tak bör införas i socialförsäkringarna och arbetslöshetsförsäkringen vid 6,5 basbelopp. Dessa reformer innebär att kostnaden för sjukpenning blir något lägre än vad regeringen räknat med.

Ett generellt grundskydd lika för alla bör finnas i försäkringar vid bl.a. långvarig ohälsa. Vidare bör ett försörjningstillägg, som i hög grad ersätter socialbidrag, införas i de statliga socialförsäkringarna.

Utskottet föreslår också en sammanslagning på kommunal nivå av försäkringskassa, arbetsförmedling och delar av socialtjänsten. Det bör ge en viss effektiviseringsvinst år 2000. Beräkningen av förtidspensionerna påverkas av den föreslagna skatteväxlingen för miljön genom att höjda miljöskatter medför ett högre basbelopp.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi45 yrkande 41 att den preliminära ramen för utgiftsområde 10 ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 550 miljoner kronor år 1998, 1 615 miljoner kronor år 1999 samt 1 465 miljoner kronor år 2000. Med bifall till samma motion yrkande 43 bör riksdagen hos regeringen begära förslag om förkortad sjuklöneperiod till två veckor.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Utskottet anser att nivån på bostadstillägget åter bör utgöra 85 % fr.o.m. år 1998. Fritidsfastigheter skall inte heller beaktas vid inkomstprövningen. Utgiftsramen bör räknas upp till följd av att höjda miljöskatter inom ramen för en skatteväxling påverkar basbeloppet som styr pensionskostnaderna.

Vidare förutsätter utskottet att regeringen i budgetpropositionen föreslår att privata pensionsförsäkringar inte skall föranleda reducerad folkpension i änkepensionen.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi45 yrkande 41 att den preliminära ramen för utgiftsområde 11 ökas i förhållande till regeringens förslag med 250 miljoner kronor år 1998, 515 miljoner kronor år 1999 samt 780 miljoner kronor år 2000.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Utskottet föreslår att ett brutet tak införs även i föräldraförsäkringen fr.o.m. år 1998, där kompensationsnivån skall vara 85 % på inkomster upp till 4,2 basbelopp per år och 40 % på den del av inkomsten som överstiger denna nivå. Ett enhetligt tak bör införas i socialförsäkringarna och arbetslöshetsförsäkringen och bestämmas till 6,5 basbelopp. Dessa reformer innebär att utgifterna blir något lägre än vad regeringen räknat med. Garantinivån i

föräldraförsäkringen bör höjas till 180 kr per dag samtidigt som de tre månadernas ersättning på garantinivån tas bort. Utskottet föreslår vidare att medel anslås för införandet av ett resebidrag i underhållsstödet. Dessutom bör barnbidraget höjas och beskattas.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi45 yrkande 41 att den preliminära ramen för utgiftsområde 12 ökas i förhållande till regeringens förslag med 30 miljoner kronor för åren 1998, 1999 och 2000.

Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten

De höjda energiskatterna, som bör genomföras i enlighet med Miljöpartiets förslag till skatteväxling, leder till en höjning av basbeloppet och därmed högre kostnader för pensioner.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi45 yrkande 41 att den preliminära ramen för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten ökas i förhållande till regeringens förslag med 630 miljoner kronor år 1999 samt 1 300 miljoner kronor år 2000.

Socialavgifter

Utskottet anser att en skatteväxling bör genomföras med lägre skatt på arbete och högre på energi, utsläpp och råvaruförbrukning. De allmänna egenavgifterna bör sänkas med 2,5 procentenheter fram till år 2000 i stället för att höjas med 1 procentenhet enligt tidigare beslut. Arbetsgivaravgifterna bör sänkas med 1 procentenhet under treårsperioden. Avgiftssänkningarna till år 2000 motsvarar ca 30 miljarder kronor i minskade nettointäkter för staten.

Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motion Fi45 yrkandena 18 och 19 ger regeringen detta till känna.

5. Rose-Marie Frebran (kd) anser att utskottets yttrande i nedan angivna avseenden bort ha följande lydelse:

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Utskottet anser att sjuklöneperioden bör förkortas till 14 dagar. Vidare bör det göras en ökad satsning på rehabilitering för att minska förtidspensioneringen. Utskottet föreslår också ett nytt beräkningssätt för SGI (grundad på inkomsten de senaste 24 månaderna) och införandet av en andra karensdag i sjukförsäkringen kombinerat med ett högkostnadsskydd med högst 10 karensdagar per tolv månadersperiod. Reglerna bör utformas på ett sådant sätt att särskild hänsyn tas till deltidsarbetande.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi46 yrkande 4 att den preliminära ramen för utgiftsområde 10 minskas i förhållande till regeringens förslag med 1 900 miljoner kronor år 1998, 2 900 miljoner kronor år 1999 samt 4 400 miljoner kronor år 2000. Vidare bör riksdagen med bifall till motion Fi46 yrkande 7 ge regeringen till känna att sjuklöneperioden bör förkortas till 14 dagar.

Utskottet anser att inkomstprövningen av änkepensionen bör tas bort och omställningspensionen förlängas till ett år. Kompensationsgraden i bostadstillägget bör återställas till 85 %. Fritidsfastighet skall inte ingå i inkomstprövningen. För att kompensera de sämst ställda pensionärerna bör 900 miljoner kronor beräknas för en höjning av pensionstillskottet till de ca 375 000 pensionärer som bara har folkpension. Detta innebär ett tillskott på 200 kr i månaden för denna grupp pensionärer.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi46 yrkande 4 att den preliminära ramen för utgiftsområde 11 ökas i förhållande till regeringens förslag med 2 075 miljoner kronor för åren 1998, 1999 och 2000.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Det bör vara familjen som själv avgör hur man skall ordna sin barnomsorg. Utskottet anser därför att ett vårdnadsbidrag bör införas på nytt. Nettokostnaden är 2 600 miljoner kronor. Dessutom bör flerbarnstilläggen återinföras.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi46 yrkande 4 att den preliminära ramen för utgiftsområde 12 ökas i förhållande till regeringens förslag med 1 964 miljoner kronor år 1998, 2 024 miljoner kronor år 1999 samt 2 093 miljoner kronor år 2000.

Socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten

Utskottet har föreslagit att ökade satsningar görs på rehabilitering. Detta leder till minskade utgifter även för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten genom att den reella pensionsåldern höjs och arbetsskadepensionen inte belastas i samma grad.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi46 yrkande 4 att den preliminära ramen för socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten minskas i förhållande till regeringens förslag med 1 750 miljoner kronor år 1998, 2 750 miljoner kronor år 1999 samt 4 250 miljoner kronor år 2000.

Socialavgifter

Utskottet föreslår en sänkning av den allmänna egenavgiften i form av sjukförsäkringsavgift med 2,5 procentenheter fr.o.m. år 1998.

Vidare bör företagsstödet sänkas i utbyte mot sänkta arbetsgivaravgifter. Den särskilda löneskatten på vinstandelar bör slopas.

Utskottet föreslår i enlighet med motion Fi46 yrkandena 6 och 10 tillkännagivanden härom.